

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 141/2015-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Teodora Tekela 23, Trnava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 85/2014 a jeho uznesením z 22. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], v tom čase vo väzbe v Ústave na výkon väzby Nitra (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom

JUDr. Jurajom Gavalcom, Teodora Tekela 23, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 85/2014 z 22. októbra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je spolu s ďalšími osobami obžalovaný z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona. Napadnutým uznesením krajského súdu bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu.

Sťažovateľ namieta, že krajský súd porušil jeho právo byť vypočutý pred rozhodnutím o väzbe, podľa jeho názoru mal o tejto žiadosti rozhodovať senát okresného súdu, a nie druhostupňový súd. Namieta aj rýchlosť konania. Uvádza, že žiadosť podal okresnému súdu 19. septembra 2014, krajský súd o nej rozhodol 22. októbra 2014 a rozhodnutie mu doručil 10. novembra 2014. S poukazom na judikatúru ústavného súdu považuje celkovú dobu konania o žiadosti o prepustenie z väzby za neprimerane dlhú. Napokon sťažovateľ namieta, že krajský súd sa nezaoberal možnosťou nahradenia jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 1 To/85/2014 zo dňa 22. 10. 2014 porušil ústavné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 1 To/85/2014 zo dňa 22. 10. 2014 sa zrušuje.“

Sťažovateľ žiada aj o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia.

II.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 21 T 118/2011 ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby prostredníctvom svojho obhajcu 19. septembra 2014 okresnému súdu. V žiadosti uviedol: „*Vo veci som vo väzbe už neprimerane dlhú dobu, pričom vo veci dokazovanie neprebieha a konanie sa nie mojou vinou predlžuje. Pre posúdenie okolností ďalšieho trvania väzby je dôležité aj plynutie času. Konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvodnosť väzby v začiatočnej fáze trestného konania stratili vzhľadom na čas, ktorý odvtedy uplynul, na význame a presvedčivosti a nepostačujú už na dôvodnosť ďalšieho trvania väzby. V súvislosti s týmto je potrebné podľa rozhodnutí ústavného súdu (a ESLP) prihliadnuť aj na to, či orgány činné v trestnom konaní postupujú vo väzobnej veci so zvýšenou starostlivosťou. V danej veci som žiadnym spôsobom nezavinil prietahy v konaní, ktoré vznikli v dôsledku postupu súdov. Súd sa musí vysporiadať s otázkou, prečo aj po tak dlhom čase, stále dôvody mojej väzby trvajú, prečo sa nezoslabila relevancia skutkového základu z času rozhodovania o mojom vzatí do väzby.*“

V čase podania žiadosti sa vec sťažovateľa nachádzala na krajskom súde (od 18. septembra 2014), ktorý bol príslušný konať a rozhodovať o odvolaní prokurátora a odvolaniach šiestich obžalovaných proti rozsudku súdu prvého stupňa z 28. apríla 2014, ktorým boli všetci siedmi obžalovaní uznaní za vinných zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. e) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona, za čo bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia a bol mu uložený ochranný dohľad v trvaní tri roky.

O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2014, na ktorom boli prítomní členovia senátu a zapisovateľka. Na neverejné zasadnutie nebol sťažovateľ predvolaný a o jeho termíne nebol upovedomený ani prokurátor. Krajský súd rozhodol bez predchádzajúceho vypočutia sťažovateľa. Podľa

zápisnice o neverejnom zasadnutí predseda senátu prečítal podstatný obsah spisu okresného súdu sp. zn. 21 T 118/2011, najmä žiadosť sťažovateľa a ďalšieho obžalovaného a po porade senátu vyhlásil uznesenie, ktorým podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosti sťažovateľa a ďalšieho obžalovaného zamietol a súčasne neprijal písomný sľub ďalšieho obžalovaného ([REDACTED]) a nenahradil jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Krajský súd na neverejnom zasadnutí 24. októbra 2014 rozhodol o odvolaniach prokurátora a šiestich obžalovaných tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c) a d) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Pred podaním žiadosti z 19. septembra 2014 okresný súd rozhodoval o väzbe sťažovateľa 4. augusta 2014, keď sťažovateľa vypočul na neverejnom zasadnutí k dôvodom jeho žiadosti o prepustenie z väzby, ktorú podal v odvolaní proti rozsudku okresného súdu. Sťažovateľ vypovedal: *„chcel by som uviesť, že vo väzbe sa nachádzal už 4 roky a je to nepredstaviteľne dlhá doba za skutok, ktorý mi je kladný za vinu. Chcem poukázať na to, že počas mojej väzby z mojej strany neboli žiadne prieťahy v konaní, ani zo strany... p. JUDr. Juraja Gavalca... Chcem poukázať na to, že spoluobvinený [REDACTED] je už vyše roka na slobode, popritom ale jedno konanie. Tiež chcem poukázať na zlú životnú situáciu mojej družky a mojich dvoch maloletých chlapcov, ktorí majú ako jediný príjem do domácnosti materskú dovolenku. Preto žiadam súd, aby mi vyhovel a prepustil ma z väzby, aby som mohol začať nový život a aby som mohol pomáhať svojej rodine, nakoľko maloletý starší [REDACTED] od 1. 9. nastupuje do školy a taktiež by potrebovali aspoň nejakú finančnú výpomoc, aby mal zabezpečené plnohodnotné štúdium. To je asi tak všetko čo chcem uviesť k mojej žiadosti o prepustenie z väzby.“*

Sťažovateľ podal prostredníctvom obhajcu ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby okresnému súdu 25. novembra 2014. Okresný súd o nej rozhodol 10. decembra 2014 na neverejnom zasadnutí po vypočutí sťažovateľa tak, že nahradil väzbu sťažovateľa

dohľadom probačného a mediačného úradníka a prepustil ho z väzby na slobodu za súčasného uloženia primeraných obmedzení a povinností. Prokurátor podal sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu, sťažovateľ sa vzdal práva podať sťažnosť. Napriek tomu podaním doručeným telefaxom 15. decembra 2014 sťažovateľ podal prostredníctvom obhajcu sťažnosť proti uzneseniu o prepustení z väzby argumentujúc, že rozhodnutie je v jeho neprospech a lepšie by pre neho bolo prepustenie po uplynutí maximálnej lehoty väzby 17. januára 2015. Ďalším samostatným podaním doručeným telefaxom tohto istého dňa sťažovateľ prostredníctvom obhajcu vzal späť svoju žiadosť o prepustenie z väzby. Okresný súd vzal na vedomie späťvzatie žiadosti uznesením zo 17. decembra 2014. Krajský súd rozhodol o sťažnosti prokurátora uznesením z 29. decembra 2014 tak, že zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu v časti, ktorou boli sťažovateľovi uložené primerané obmedzenia a povinnosti, a sám rozhodol o ich uložení. Príkazom z 29. decembra 2014 bol sťažovateľ prepustený z väzby na slobodu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa § 72 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku rozhodnutím o väzbe sa rozumie rozhodnutie o prepustení z väzby a o zamietnutí žiadosti o prepustenie obvineného z väzby; za takúto žiadosť sa považuje aj žiadosť o nahradenie väzby.

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku... O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce

sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch...

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu... O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku... Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin..., možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu...

Podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 302 ods. 1 Trestného poriadku neverejné zasadnutie sa koná za stálej prítomnosti všetkých členov senátu a zapisovateľa.

Podľa § 302 ods. 2 Trestného poriadku iné osoby sú z účasti na neverejnom zasadnutí vylúčené; pri rozhodovaní o väzbe má právo zúčastniť sa na neverejnom zasadnutí

aj prokurátor, obvinený a jeho obhajca; pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe môže predseda senátu účasť týmto osobám umožniť. Predseda senátu postupuje pri zabezpečovaní účasti prokurátora, obvineného a obhajcu podľa § 72 ods. 2...

Vo vzťahu k označeným článkom ústavy a dohovoru ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že v čl. 17 ústavy, ako aj v čl. 5 dohovoru týkajúcich sa práva na osobnú slobodu je obsiahnuté tak právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ako aj právo nebyť vo väzbe dlhšie, ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie z väzby na slobodu môže byť v zákonom ustanovených prípadoch podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, IV. ÚS 181/07).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) pri interpretácii čl. 5 ods. 4 dohovoru uvádza, že čl. 5 ods. 4 zabezpečuje každému, kto bol zatknutý alebo zadržaný, právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd vykonal kontrolu dodržiavania procesných a hmotnoprávných podmienok nevyhnutných pre zákonnosť zbavenia slobody v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru (Brogan a ďalší v. Veľká Británia, rozsudok z 29. 11. 1988, bod 65). Hoci konanie uvedené v čl. 5 ods. 4 dohovoru nemusí byť vždy doprevádzané zárukami podobnými tým, ktoré predpisuje čl. 6 ods. 1 dohovoru pre občianskoprávne a trestné konanie (Megyeri v. Nemecko, rozsudok z 12. 5. 1992, bod 22), je nutné, aby malo súdny charakter a ponúkalo záruky adekvátne druhu príslušného zbavenia slobody. Konanie má byť kontradiktórne a zaručovať „rovnosť zbraní“ medzi stranami, prokurátorom a zadržanou osobou (Toth v. Rakúsko, rozsudok z 12. 12. 1991, bod 84). Ak ide o osobu, ktorej pozbavenie osobnej slobody spadá pod čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ESLP sa prikláňa k nevyhnutnosti výsluchu dotknutej osoby v konaní pred súdom (Assenov a ďalší v. Bulharsko, rozsudok z 28. 10. 1998, bod 162). Možnosť osoby pozbavenej osobnej slobody „osobne sa vyjadriť“ je jednou zo základných procesných záruk spravodlivého procesu (Sanchez-Reisse v. Švajčiarsko, rozsudok z 21. 10. 1986).

Rovnako tak ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že väzba ako zásadný zaisťovací inštitút predstavuje výrazný zásah do základného práva jednotlivca na osobnú slobodu, a preto neodmysliteľnou procesnou zárukou pri takomto zásahu musí byť právo dotknutej osoby „osobne sa vyjadriť“, teda byť vypočutá súdom k dôvodom a okolnostiam ďalšieho zotrvania vo väzbe (III. ÚS 84/06). Na druhej strane ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre formuloval tiež právny názor, podľa ktorého nemožno ani judikatúru ESĽP vykladať tak bezmedzne, že by z nej vyplývala povinnosť všeobecného súdu a zvlášť druhostupňového súdu rozhodovať o väzbe, resp. jej ďalšom trvaní vždy po vypočutí obvineného bez ohľadu na konkrétne okolnosti prípadu (IV. ÚS 45/08).

Sťažovateľ sa v napadnutom konaní domáhal prepustenia z väzby na slobodu po tom, ako bol súdom prvého stupňa uznaný za vinného a bol mu uložený trest. Podľa judikatúry ESĽP pokiaľ obvinený po neprávoplatnom odsúdení naďalej vykonáva väzbu, nejde už o pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ale o uväznenie po odsúdení príslušným súdom podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru (napr. Wemhoff v. Nemecko, rozsudok z 27. 6.1968, bod 9). Prípadné zrušenie pôvodného neprávoplatného odsudzujúceho rozsudku neznamena, že uväznenie na jeho základe bolo v rozpore s čl. 5 ods. 1 dohovoru (pozri Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 480).

1. K právu byť vypočutý v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby

V čase podania žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 19. septembra 2014 bol súdom príslušným konať o jeho trestnej veci krajský súd ako súd odvolací. Bol preto príslušným súdom aj na rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby. Námietka sťažovateľa, že o jeho žiadosti mal rozhodovať senát okresného súdu, preto nie je opodstatnená.

Už druhá veta čl. 5 ods. 1 dohovoru ustanovuje, že k zbaveniu osobnej slobody môže dôjsť jedine postupom ustanoveným zákonom. Pojem „zákonnosť zbavenia osobnej slobody“ judikatúra ESĽP vykladá v prvom rade ako „súladi s domácim (národným)

právom“ (pozri napr. rozsudok zo 6. 11. 2011, Žúbor proti Slovensku, sťažnosť č. 7711/06, bod 47 a 48). Podobne ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy zdôrazňuje, že integrálnou súčasťou ochrany poskytovanej citovanými ustanoveniami je aj príslušná zákonná úprava upravujúca predpoklady vzatia do väzby, ako aj postup pri rozhodovaní tak o vzatí do väzby, ako aj pri ďalších rozhodnutiach o väzbe (porov. I. ÚS 165/02, I. ÚS 67/03). Zároveň však táto judikatúra zdôrazňuje, že nie každé porušenie vnútroštátneho práva je zároveň aj porušením čl. 5 ods. 1 dohovoru. Naopak, pozornosť ESLP si zasluhujú len také porušenia, ktoré možno posudzovať ako „hrubú alebo zjavnú nesprávnosť (vadu)“. Tento pojem nie je možné presne definovať, ale v závislosti na okolnostiach môže ísť napríklad o prekročenie právomoci, nevypočutie osoby, ktorej osobná sloboda bola obmedzená, neuvedenie dôvodov obmedzenia osobnej slobody alebo zlomyseľnosť (v zmysle nedostatku dobromyseľnosti) na strane vnútroštátnych orgánov (porov. napr. rozsudok z 31. 5. 2011, Chodorkovskij proti Rusku, sťažnosť č. 5829/04, bod 157).

Ústavný súd, vychádzajúc z konkrétnych okolností tejto veci, posudzoval sťažnosť v rámci záruk vyplývajúcich z čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru, keďže právnym základom obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa v čase rozhodovania krajského súdu nebola väzba v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ale odsúdenie za trestný čin v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva sa vo svojej judikatúre prikláňa k nevyhnutnosti výsluchu dotknutej osoby v konaní pred súdom v prípade, ak ide o obmedzenie osobnej slobody spadajúce pod čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru (napr. Assenov a ďalší v. Bulharsko, rozsudok z 28. 10. 1998, bod 162, Nikolova v. Bulharsko, rozsudok z 25. 3. 1999, bod 58, Trzaska v. Poľsko, rozsudok z 11. 7. 2000, bod 74).

Vychádzajúc z odôvodnenia žiadosti o prepustenie z väzby, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v nej argumentoval oslabením dôvodov väzby vzhľadom na čas, ktorý uplynul od jej počiatkovej fázy, a v tejto súvislosti namietal prieťahy v súdnom konaní. Žiadne ďalšie dôvody na svoje prepustenie na slobodu neuviedol. Krajský súd sa týmito námietkami sťažovateľa zaoberal. Keďže sťažovateľ nenamietal v sťažnosti ústavnému súdu

nevysporiadanie sa krajského súdu s jeho argumentáciou a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ústavný súd sa nemohol zaoberať v rámci predbežného prerokovania sťažnosti podrobnejším posúdením dôvodov zamietnutia žiadosti sťažovateľa.

Obsahom súdneho spisu boli aj predchádzajúce žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, ku každej z nich bol sťažovateľ okresným súdom vypočutý. Ostatná žiadosť bola posudzovaná okresným súdom 4. augusta 2014. Sťažovateľ k nej pred okresným súdom argumentoval dĺžkou svojej väzby a nepriaznivou finančnou situáciou svojich dvoch maloletých detí a družky.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd bol zo súdneho spisu oboznámený s dôvodmi, ktoré podľa sťažovateľa podporovali jeho žiadosť o prepustenie z väzby. Sťažovateľ neuviedol žiadne také dôvody, ktoré by sa týkali jeho osobnej situácie vo výkone väzby, ktoré by krajskému súdu neboli známe, a neuviedol žiadne nové dôvody ani v nasledujúcej žiadosti o prepustenie z väzby, ani v konaní o tejto žiadosti pred okresným súdom. Súčasne je relevantné, že krajský súd potvrdil existenciu už predtým konštatovaného dôvodu väzby a nedošlo ani k zmene okolností, na ktorých väzobný dôvod spočíval. Krajský súd teda neposudzoval žiadne nové skutočnosti, ku ktorým by sťažovateľ nemal možnosť sa vyjadriť. Hoci sťažovateľ nemal možnosť podať sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu (§ 83 ods. 1 Trestného poriadku), v prípade existencie nových skutočností odôvodňujúcich prepustenie z väzby, mal právo podať ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby bez akéhokoľvek časového obmedzenia.

Posúdiac všetky uvedené skutočnosti, s dôrazom na to, že napadnutým rozhodnutím krajský súd rozhodoval o väzbe sťažovateľa po jeho odsúdení súdom prvého stupňa, a s prihliadnutím aj na tú skutočnosť, že väzba sťažovateľa bola neskôr nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka a sťažovateľ bol z väzby prepustený (teda nie pre pominutie dôvodov väzby), ústavný súd rozhodol, že nevypočutím sťažovateľa v konaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby pred krajským súdom nebolo zasiahnuté do jeho základného práva na osobnú slobodu v intenzite opodstatňujúcej vyslovenie jeho porušenia

v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd v tejto časti preto sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. K právu na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby

Ústavný súd vo svojej judikatúre ako všeobecné východisko stabilne uvádza, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. III. ÚS 255/03, IV. ÚS 253/05, III. ÚS 345/06). Nie je však stanovená žiadna konkrétna lehota, ktorej presiahnutím by došlo k porušeniu tohto práva. Pri posudzovaní namietaného porušenia práva na urýchlené preskúmanie zákonnosti väzby ústavný súd v súlade s judikatúrou ESLP (napr. Rehbock v. Slovinsko, rozsudok z 28. 11. 2000, bod 84; Kolompar v. Belgicko, rozsudok z 24. 9. 1992, bod 42) posudzuje každú vec podľa konkrétnych okolností prípadu, prihliada najmä na postup a úkony namietaného orgánu a okolnosti na strane sťažovateľa.

Sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby okresnému súdu 19. septembra 2014. Keďže v čase podania žiadosti bol príslušným súdom na konanie krajský súd ako súd odvolací, žiadosť bolo potrebné predložiť krajskému súdu, kde bola doručená 23. septembra 2014. Tento okamih považuje ústavný súd za začiatok posudzovanej doby konania. Krajský súd rozhodol o žiadosti sťažovateľa na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2014. Súbežne konal v odvolacom konaní o odvolaní prokurátora a šiestich obžalovaných proti rozsudku súdu prvého stupňa, o ktorých rozhodol na neverejnom zasadnutí 24. októbra 2014. Právoplatné uznesenie krajského súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby bolo sťažovateľovi doručené 5. novembra 2014.

O žiadosti sťažovateľa bolo právoplatne rozhodnuté do jedného mesiaca od jej podania krajskému súdu a do dvoch týždňov bolo právoplatné rozhodnutie doručené

sťažovateľovi, konanie tak trvalo celkovo šesť týždňov. Berúc do úvahy, že krajský súd súbežne rozhodoval aj vo veci samej, v ktorej bolo rozhodnutie vyhlásené dva dni po rozhodnutí o väzbe, podľa názoru ústavného súdu zistená doba konania o väzbe nepresiahla ústavne prípustné limity tohto druhu konania. Sťažnosť je preto v tejto časti zjavne neopodstatnená.

3. K právu na nahradenie väzby alternatívnym opatrením

Sťažovateľ namieta, že krajský súd sa vôbec nezaoberal možnosťou nahradenia jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. V tejto súvislosti poukázal na niektoré rozhodnutia ústavného súdu (IV. ÚS 346/08, II. ÚS 67/2013) a súvisiacu judikatúru ESLP.

Zo žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 19. septembra 2014, ktorú podal prostredníctvom svojho obhajcu, vyplýva, že nenavrhol nahradenie väzby žiadnym z prostriedkov nahrádzajúcich väzbu podľa Trestného poriadku (záruka, písomný sľub, dohľad probačného a mediačného úradníka, peňažná záruka). Sťažovateľ v žiadosti poukazoval na neexistenciu dôvodov väzby: *„Konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvodnosť väzby... stratili vzhľadom na čas... na význame a presvedčivosti a nepostačujú už na dôvodnosť ďalšieho trvania väzby... Súd sa musí vysporiadať s otázkou, prečo aj po tak dlhom čase, stále dôvody mojej väzby trvajú, prečo sa nezoslabila relevancia skutkového základu z času rozhodovania o mojom vztaí do väzby.“* Argumentácia poukazujúca na možnosť nahradenia väzby niektorým z alternatívnych opatrení podľa Trestného poriadku nie je súčasťou žiadosti sťažovateľa.

Odôvodnenie sťažnosti v tejto časti nemá oporu v judikatúre ústavného súdu. Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 227/09, IV. ÚS 215/2010) uviedol, že rozhodovanie o väzbe a o jej ďalšom trvaní predstavuje zvlášť citeľný zásah do ústavou a dohovorom garantovaného práva na osobnú slobodu, a preto je v záujme právnej istoty ako jedného z atribútov právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy potrebné výrokovú časť meritórneho rozhodnutia súdu individualizovať tak, aby z nej zjavne vyplývalo, že súd rozhodol o

všetkých návrhoch obvineného (sťažovateľa). Len takýto výklad je možné považovať za ústavne konformný. Judikatúra ústavného súdu je v tejto otázke stabilizovaná a jednotná (napr. I. ÚS 100/04, I. ÚS 239/04, III. ÚS 240/06, IV. ÚS 346/08, III. ÚS 71/2010, I. ÚS 189/2010).

V rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 67/2013 ústavný súd v nadväznosti na skôr vyslovený právny názor uviedol, že súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodujúci o väzbe je oprávnený (a vzhľadom na preferenciu osobnej slobody vyplývajúcu z čl. 5 ods. 1 dohovoru aj povinný) skúmať, či účel väzby nemožno rovnako dobre dosiahnuť ponechaním alebo prepustením obvineného na slobodu za súčasného dozoru probačného a mediačného úradníka, a to aj v prípade, že takýto návrh nebol výslovne uplatnený. Inou, hoci súvisiacou, otázkou je to, do akej miery sa úvahy súdu, resp. sudcu pre prípravné konanie, majú odraziť v odôvodnení uznesenia. Pri jej riešení je potrebné vychádzať z toho, že spôsob a miera zaobrerania sa týmito otázkami v uznesení závisí od spôsobu a obsahu procesných návrhov obvineného, jeho obhajcu, resp. ich argumentácie. Podľa názoru ústavného súdu je povinnosťou súdu, resp. sudcu pre prípravné konanie, keď rozhoduje o vzatí do väzby, jej predĺžení alebo o žiadosti o prepustenie, náležite sa s takouto argumentáciou vyrovnáť aspoň v odôvodnení rozhodnutia.

Ústavný súd uvedený právny názor neskôr vyjadril vo svojich rozhodnutiach napr. sp. zn. I. ÚS 35/2014 a sp. zn. I. ÚS 314/2014, kde uviedol, že napriek tomu, že pri rozhodovaní o väzbe sú súdy povinné zvážiť všetky možnosti nahradenia väzby prostriedkami, ktoré poskytuje Trestný poriadok, v rámci odôvodnenia rozhodnutia je povinnosťou súdu vysporiadať sa len s rozhodnutím o tých prostriedkoch, ktorých použitie v konaní bolo sťažovateľmi navrhnuté.

Sťažovateľ vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby z 19. septembra 2014 neuplatnil návrh, aby bola jeho väzba nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka, a ani neuviedol žiadnu argumentáciu týkajúcu sa možnosti nahradenia jeho väzby. Ústavný súd

preto s poukazom na už uvedenú judikatúru vyhodnotil námietku sťažovateľa v tejto časti sťažnosti ako zjavne neopodstatnenú.

Na základe sumarizácie svojich čiastkových záverov k sťažnosti ústavný súd na jej predbežnom prerokovaní rozhodol o jej odmietnutí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2015